

PROFESOR: FILIP ROXANA
UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT: LICEUL TEHNOLOGIC ,, LAZĂR EDELEANU,, NĂVODARI
TITLU: FUNCȚIILE COMUNICĂRII
DISCIPLINA: LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ
TIPUL MATERIALULUI: FIȘĂ DE LUCRU
CLASA: A IX-A

FUNCȚIILE COMUNICĂRII

NOȚIUNI TEORETICE

- **Funcția emotivă/ expresivă/reflexivă**- centrată pe emittătorul operei,
- ✓ Se remarcă la nivelul textului prin *mărci ale subiectivității*: pronume și verbe de *persoana I*, interjecții, exclamații, întrebări retorice.

Ex: <i>Eu nu strivesc corola de minuni a lumii și nu ucid cu mintea tainele, ce le-ntâlnesc în calea mea în flori, în ochi, pe buze ori morminte. (Lucian Blaga- Eu nu strivesc corola de minuni a lumii)</i>	Funcția expresivă se evidențiază în textul suport printr-o serie de mărci ale subiectivității, precum: pronumele personal de persoana I „eu,, , verbul de persoana I „nu strivesc,, , adjectivul pronominal posesiv „calea mea,,. Accentul este pus pe natura reflexivă a discursului, emittentul de text reliefând o atitudine nonviolentă, prin verbe precum: „nu strivesc,, „nu ucid,,.
--	--

- **Funcția conativă/ persuasivă/ retorică** – aparține receptorului sau lectorului operei literare.
- ✓ La nivelul textului se evidențiază prin verbe și pronume de *persoana a II- a*, propoziții interogative și exclamative, substantive în cazul vocativ, verbe la imperativ, formule de adresare.

Ex: <i>Urmașilor mei Văcărești! Las vouă moștenire: Creșterea limbei românești Ș-a patriei cinstire. (Ienăchiță Văcărescu- Testament literar)</i>	Funcția conativă se actualizează la nivelul textului prin formula de adresare „urmașilor mei ,, , prin substantivul în vocativ „Văcărești!,, dar și prin forme pronominale de persoana a II-a, precum: „vouă,,. Intenția emittentului de text este aceea de a convinge lectorul (receptorul) asupra necesității păstrării limbii române și îmbogățirii acesteia
--	---

	de către generațiile viitoare, văzută ca o adevărată datorie morală.
--	--

- **Funcția poetică/ stilistică/estetică**- este centrată pe mesajul operei literare, accentul fiind pus pe scopul emotiv al acesteia.
- ✓ La nivelul textului, se evidențiază prin exprimări plastice (figuri de stil, imagini artistice), la nivel semantic se regăsește în semnificațiile pe care le dezvoltă.

<p>Ex:</p> <p><i>Se stinge amurgul cu roșii văpăi, Și noaptea de vară Coboară-n tăcere pe munți și pe văi, Înaltă și clară. La marginea apei să-și caute vad O turmă s-abate. Răsare și luna din codri de brad, În singurătate. Măicuțele-n umbra părerii de rău Se duc să se culce; Din vale s-aude un glas de pârâu Sălbatic și dulce. Odihna s-așterne pe sfântul lăcaș Din vremea străbună. Și numai o fată cu dor pătimaș Mai cântă sub lună. Iubitul și-așteaptă s-o prindă în braț La poală de munte, Și lung s-o sărute cu dulce nesaț, Pe ochi și pe frunte. (George Topârceanu-Romanță în stil vechi)</i></p>	<p>Funcția poetică reperată în textul suport este centrată pe mesajul poeziei, care dezvoltă semnificații legate de imaginea naturii în fapt de seară, o natură animată de elementul uman, reliefat la nivelul textului prin lexemele „măicuțele,,și „fată,,. Această funcție se evidențiază în text prin figuri de stil, precum: epitetul în inversiune „roșii văpăi,, personificarea „glas de pârâu,, , dar și prin imagini artistice: vizuale „Răsare și luna din codri de brad ,, , dinamice „O turmă s-abate ,, , auditive „Mai cântă sub lună,,.</p>
---	--

- **Funcția metalingvistică**- este centrată pe coduri lingvistice, pe cuvintele utilizate, fiind întâlnită, cu predilecție, în stilul științific.
- ✓ Accentul este pus, la nivelul textului, pe forma cuvintelor, pe înțelesul lor, pentru a înlesni comprehensiunea textului.
- ✓ Această funcție este reperabilă în cazul procedeelelor metatextuale, precum: mottoul, autoreferențialitatea sau intertextualitatea.

<p>Ex:</p> <p><i>Ferească Dumnezeu, dacă mai poate, Pe fiecare de singurătate. Acesta-mi pare lucrul cel mai greu, Ferească-mă de mine, Dumnezeu.</i></p>	<p>Evidențierea funcției metalingvistice în textul supus analizei se realizează prin forma cuvintelor, un exemplu în acest sens fiind lexemul „singurătate,, care se încadrează în clasa morfologică a substantivului, format prin derivare de la</p>
---	---

<p><i>Ferească-mă noroiul de noroaie, Ferească-mă plouândul nor - de ploaie, Ferească-mă singurătatea mea Ca singur să mă nărui pe podea.</i></p> <p><i>Și gura să-mi aud cum milă cere Vreunor pași din vreo apropiere Și, fără nimeni, să mă sting în glas, Pe lume cât de singur am rămas.</i></p> <p><i>Atât de singur sunt pe-acest pământ, Că nimeni nu va ști dacă mai sunt.</i></p> <p><i>(Adrian Păunescu- Singur fără nimeni)</i></p>	<p>adjectivul „singur,,. În plus, cuvântul „gura,, este actualizat în text cu sensul său denotativ.</p>
---	---

- **Funcția referențială/denotativă/ cognitivă** – se referă la context, fiind axată pe referent (persoana, obiectul, situația avută în vedere)

<p><i>Ex:</i> <i>Omul să fie mulțumit cu sărăcia sa, căci, dacă e vorba, nu bogăția, ci liniștea colibeii te face fericit.</i> <i>(Ioan Slavici-Moara cu noroc)</i></p>	<p>În contextul dat, funcția referențială se actualizează prin referentul „omul,, care induce o generalizare a mesajului transmis. Situația la care se face referire este legată de atitudinea față de bogăție, aceasta pândind ca importanță în raport cu liniștea familiei.</p>
---	---

- **Funcția fatică** – axată asupra canalului are în vedere stabilirea și menținerea atenției lectorului (receptorului).
- ✓ La nivel textual, este reperabilă în povestirea în ramă, în acele secvențe în care se evidențiază relația narator-lector, în structurile în care apar forme pronominale de persoana I plural „ne,, , care subliniază această relație. Secvențele în care este evidentă participarea activă a lectorului, reliefează și ele funcția fatică a comunicării.

<p><i>Ex:</i> <i>A fost odată, când a fost, că, dacă n-ar fi fost, nu s-ar povesti. Noi nu suntem de pe când poveștile, ci suntem mai dincoace cu vro două-trei zile, de pe când se potcovea purecele cu nouăzeci și nouă de oca de fer la un picior și tot i se părea că-i ușor. Cică era odată un om însurat, și omul acela trăia la un loc</i></p>	<p>În textul suport se actualizează funcția fatică a comunicării, prin evidențierea relației dintre narator și lector. În acest sens, reclamăm utilizarea pronumelui personal de persoana I plural „ne,, care creează o anumită intimitate între narator și lector, dar și a verbului de persoana I plural</p>
---	--

cu soacră-sa. Nevasta lui, care avea copil de țâță, era cam proastă; dar și soacră-sa nu era tocmai hâtră.

(Ion Creangă- Prostia omenească)

„suntem,, , cu același scop, de a întări relația dintre cele două instanțe narative.

APLICAȚII

*I.Oamenii bogați au făcut icoane,
catapetesme-aurite și strane,
însă Dumnezeu n-a venit
în locul astfel îngrădit.*

*Bogații stăteau groși, împovărați
și se uitau la sfinții frumos îmbrăcați.*

*În vremea asta,
Dumnezeu zbura-n copaci,
făcându-i să-nflorească. Fugea la
săraci, cerându-le mămăligă și ceapă.
Era când câmpie verde, când apă.
Alteori se făcea mic
și s-ascundea în floarea de finic,
ori s-apuca să crească-n papușoaie,
s-ajute furnicile la mușuroaie,
să dea pamântului mană și ploaie.*

*Avea atâtea de făcut Dumnezeu,
și oamenii îl plictiseau mereu,
cerând unul pentru altul rău.
Îi auzea strigând: "Pământul meu..."
Îi vedea punând semn de hotar,
ciopârțind, împărțind minunatul dar.*

*Atunci se supăra. Pornea furtuna.
Cu secetă și ploaie-nghețată lovind întruna, se facea mare și-nfricoșat,*

*ca muntele cu păduri îmbrăcat.
Până venea o pasăre la el.
Codobatura, sau un porumbel,
și spunea: "Doamne, mi-a căzut*

*puiul jos.
Zi să se facă iară frumos,
să răsara soarele și să-l gădesc..."*

*"Facă-se voia ta, sol păsăresc..."
Și Dumnezeu punea fulgeru-n teacă
și s-apuca alte lucruri să facă.*

(Magda Isanos- Dumnezeu)

1. Menționați care sunt elementele situației de comunicare în textul suport:

2. Identificați tipul de comunicare care se stabilește între emițător și receptor și care este scopul acesteia:

3. Precizați care este referentul textului dat:

4. Argumentați caracterul ficțional/ nonficțional al textului dat:

5. Demonstrați actualizarea, la nivelul textului supus analizei, a funcției poetice, în minim trei rânduri:

6. Justificați actualizarea, la nivelul textului, a funcției referențiale, oferind exemple:

II.PREFAȚĂ LA POVEȘTILE MELE

Iubite cititor.

Multe prostii vei fi citit, de când ești.

Citește, rogu-te, și aceste și pe unde-i vedea că nu-ți vin la socoteală, ia pana în mână și dă și tu altceva mai bun la iveală, căci eu atâta m-am priceput și atâta am făcut.

*Autorul
(Ion Creangă-Amintiri din copilărie)*

1. Prezentați modul în care se realizează funcția conativă în textul suport:

2. Precizați care sunt elementele situației de comunicare din textul dat:

3. Care credeți că este scopul comunicării în textul supus analizei?

4. Demonstrați, cu exemple din text, existența funcției emotive:

III. *Vouă, dar, străluciți luceferi ai viciilor, care ați mâncat starea stăpânilor voștri și v-ați ridicat pe ruinele acelor ce nu v-au lăsat să muriți în mizerie; vouă, care sunteți putrejunea și mucegaiul ce sapă din temelii și răstoarnă împărățiile și domniile; vouă, care ați furat cu zvanțul din funcțiunile cele mici și cu miile de galbeni din cele mari, iar acum, când v-ați cumpărat moșii și palate, stropiți cu noroi pe făcătorii voștri de bine; vouă și numai vouă dedic această slabă și neînsemnată scriere. Citiți-o cu băgare de seamă, domnii mei, și oricâte hoții îmi vor fi scăpat din vedere, însemnați-le pe un catastif și mi le trimiteți ca să le adaug la a doua edițiune.*

(Nicolae Filimon-Ciocoii vechi și noi)

1. Prezentați funcția conativă, așa cum apare ea în fragmentul de mai sus:

2. Cum justificați prezența funcției poetice în text?

3. Precizați tipul comunicării și scopul acesteia:

4. Identificați elementele situației de comunicare:
